

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

November 2018

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

hospitalslægers bibeskæftigelse

Opfølgning i sagen om hospitalslægers bibeskæftigelse (beretning nr. 3/2016)

29. oktober 2018

RN 1110/18

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om hospitalslægers bibeskæftigelse, som blev indledt med en beretning i 2016. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 7. april 2017.

Konklusion

Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden har igangsat og implementeret en række tiltag for at sikre, at bibeskæftigelse blandt hospitalslæger er forenelig med deres hovedbeskæftigelse.

Rigsrevisionen finder initiativerne tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes.

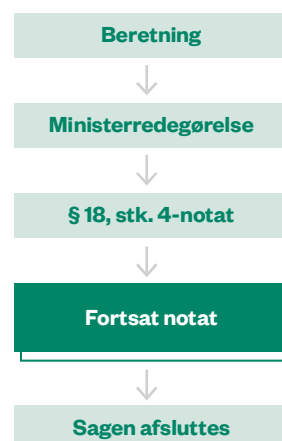
Rigsrevisionen baserer konklusionen på følgende:

- Region Syddanmark og Region Sjælland har implementeret et elektronisk system til at registrere og løbende følge op på hospitalslægers bibeskæftigelse.
- Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden har igangsat og implementeret en række forskellige tiltag, der understøtter arbejdet med at sikre, at bibeskæftigelse blandt hospitalslæger er forenelig med hovedbeskæftigelsen.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i november 2016 en beretning om hospitalslægers bibeskæftigelse. Beretningen handlede om, hvorvidt regionerne sikrer, at hospitalslægerens bibeskæftigelse er forenelig med deres arbejde på hospitalet i henhold til den centrale aftale om oplysningspligt ved bibeskæftigelse samt de øvrige regler og retningslinjer på området. Beretningen handlede endvidere om, hvorvidt Lægemiddelstyrelsen sikrer, at hospitalslægers tilknytning til lægemiddelindustrien ikke er i strid med reglerne på området. Beretningen vedrørte udvalgte hospitaler i Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Hospitalslæger med oplysningspligt

Hospitalslæger med oplysningspligt omfatter lægelige chefer, overlæger og afdelingslæger.

Hospitalslæger uden oplysningspligt

Hospitalslæger uden oplysningspligt omfatter reserve-læger, 1. reservelæger, uddannelseslæger og kliniske assistenter.

Et opfølgningsspørgsmål afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det utilfredsstillende, at Region Sjælland og Region Syddanmark ikke havde et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse er forenelig med deres arbejde på hospitalet. Der er således risiko for, at bibeskæftigelsen går ud over behandlingen af patienter og hospitalets resurser. Der er endvidere risiko for, at tilliden til lægerne mindskes, og at konflikter og unødigt kritik øges.

Statsrevisorerne bemærkede, at Region Hovedstaden var den eneste af de 3 undersøgte regioner, der havde sikret, at den nærmeste leder får de oplysninger om bibeskæftigelse, som hospitalslægerne er forpligtede til at give.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgningsspørgsmål	Status
1. Lægemiddelstyrelsens opfølgning på, om lægernes eventuelle tilknytning til lægemiddelindustrien er i overensstemmelse med reglerne.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 7. april 2017.
2. Region Syddanmarks og Region Sjællands arbejde med at indføre et elektronisk system til løbende registrering af hospitalslægers bibeskæftigelse.	Behandles i dette notat.
3. Region Syddanmarks, Region Sjællands og Region Hovedstadens tiltag for at sikre, at hospitalslægers bibeskæftigelse er forenelig med deres hovedbeskæftigelse.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Regionernes initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Region Syddanmarks, Region Sjællands og Region Hovedstadens initiativer i forhold til de udestående opfølgningsspørgsmål. Gennemgangen er baseret på brevveksling med de 3 regioner.

Elektronisk registrering af hospitalslægers bibeskæftigelse

7. Statsrevisorerne fandt det utilfredsstillende, at Region Sjælland og Region Syddanmark ikke havde et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse er forenelig med deres arbejde på hospitalet.

8. Det fremgik af beretningen, at kun Region Hovedstaden har et elektronisk system, der sikrer, at de ledende overlæger, der skal vurdere lægernes bibeskæftigelse, får oplysninger om bibeskæftigelsen.

9. Region Syddanmark og Region Sjælland oplyste i sundhedsministerens redegørelse, at de ville indføre et elektronisk system til at registrere og løbende følge op på lægers bibeskæftigelse.

10. Region Syddanmark har oplyst, at regionen i juni 2017 idriftsatte et elektronisk system til at registrere og følge op på oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse. Systemet har til formål at understøtte en effektiv opfølgning på lægers oplysningspligt. De oplysningspligtige læger skal ved ansættelse, ved ændringer i bibeskæftigelse og én gang årligt indberette oplysninger om lægelig bibeskæftigelse i systemet. På baggrund af de oplysninger, som lægen indberetter i systemet, skal lægens leder inden for 5 arbejdsdage vurdere, om den indberettede bibeskæftigelse er forenelig med lægens hovedbeskæftigelse. Lederen vurderer oplysningerne om bibeskæftigelse med udgangspunkt i en vejledning.

11. Region Sjælland har oplyst, at regionen i marts 2018 har indført et elektronisk system til at registrere og følge op på oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse. Nyanstattede læger og læger, der skifter stilling internt i regionen, modtager en elektronisk blanket, hvori lægen skal indberette oplysninger om eventuel bibeskæftigelse. Én gang årligt udsender regionen en elektronisk indberetningsblanket til alle regionens oplysningspligtige læger. Herudover opfordrer regionen lægerne til at udfylde en ny blanket, hvis der sker ændringer i lægens bibeskæftigelse. Når lægen har udfyldt blanketten, modtager lægens nærmeste leder oplysningerne og vurderer på baggrund heraf, om bibeskæftigelsen er forenelig med hovedbeskæftigelsen. Hvis bibeskæftigelsen afvises, skal lederen sende en skriftlig begrundelse til den pågældende læge og indgå en dialog for at finde en løsning.

12. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Region Syddanmark og Region Sjælland begge har implementeret elektroniske systemer til løbende registrering og opfølgning på oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse, der sikrer, at de ledende overlæger automatisk får oplysninger om lægernes bibeskæftigelse, og at bibeskæftigelsen bliver vurderet. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Regionernes tiltag for at sikre, at hospitalslægers bibeskæftigelse er forenelig med deres hovedbeskæftigelse

13. Statsrevisorerne kritiserede, at ingen af hospitalerne i de 3 undersøgte regioner havde fastlagt kriterier for, hvordan lægernes bibeskæftigelse skal vurderes, og at der var eksempler på, at lægerne bruger arbejdstid og hospitalets resurser i forbindelse med bibeskæftigelsen uden at betale for det. Statsrevisorerne kritiserede derudover, at knap halvdelen af de ledende overlæger på de undersøgte hospitaler havde bibeskæftigelse, selv om hovedreglen i 2 af de undersøgte regioner er, at de ikke må have bibeskæftigelse.

14. Det fremgik af beretningen, at alle hospitalerne i undersøgelsen har uddelegeret det til de ledende overlæger på de enkelte afdelinger at vurdere de oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse. Undersøgelsen viste, at der er forskel på, hvor meget der skal til, før de ledende overlæger vurderer, at bibeskæftigelsen er uforenelig med arbejdet på hospitalet.

Rigsrevisionen anbefalede derfor hospitalsledelserne at fastlægge nærmere kriterier for, hvornår en bibeskæftigelse kan være problematisk og uacceptabel. Rigsrevisionen anbefalede også, at regionerne overvejede, hvordan de på en enkel måde kan følge bibeskæftigelsen blandt de hospitalslæger, der ikke er omfattet af oplysningspligten.

15. Rigsrevisionen fandt det i undersøgelsen uhensigtsmæssigt, at hospitalerne på tværs af regionerne havde forskelligartede praksisser for læger, der i arbejdstiden udtager blodprøver for politiet eller udarbejder attester. På nogle hospitaler tilfaldt honoraret den enkelte læge, som derved modtog dobbelt betaling (både honorar og løn fra hospitalet), mens honoraret andre steder tilfaldt hospitalet eller hospitalsafdelingen.

16. Region Syddanmark oplyste i sundhedsministerens redegørelse, at regionen i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse igangsatte en række initiativer for at sikre, at regionen fremadrettet følger de fornødne procedurer for opfølgning på lægers oplysningspligt om lægelig bibeskæftigelse, og at regionen vil udarbejde fælles regionale retningslinjer for øvrige medarbejders ret til at have bibeskæftigelse, herunder læger uden oplysningspligt.

Region Syddanmarks koncernledelse har godkendt fælles regionale retningslinjer for bibeskæftigelse for øvrige medarbejdere, herunder læger uden oplysningspligt. Af retningslinjerne fremgår det bl.a., at alle medarbejdere i regionen har pligt til at oplyse om bibeskæftigelse, hvis bibeskæftigelsen er beslægtet med medarbejderens hovedbeskæftigelse, eller hvis bibeskæftigelsens karakter, art, omfang eller tidsforbrug kan så tvivl om, hvorvidt medarbejderens bibeskæftigelse er forenelig med de pligter, som er knyttet til medarbejderens hovedbeskæftigelse. Regionen har oplyst, at formålet med oplysningspligten er at sikre dialog om bibeskæftigelsens omfang og karakter for derved at undgå, at der kan opstå interessekonflikter i forhold til hovedbeskæftigelsen.

Region Syddanmark har som udløber af Rigsrevisionens undersøgelse revideret retningslinjerne for oplysningspligtige lægers bibeskæftigelse. Vores gennemgang af regionens opdaterede retningslinjer viser, at regionen har præciseret og udvidet, hvilke typer af bibeskæftigelse der er omfattet af oplysningspligten. Bl.a. fremgår det nu, at oplysningspligten også gælder medejerskab i private hospitaler, klinikker og medicinalvirksomheder mv., fx i form af aktier og anparter. Retningslinjerne fastlægger også – modsat tidligere – at oplysningspligten også indbefatter udarbejdelsen af attester, som lægen udfærdiger uden for arbejdstiden. Af retningslinjerne fremgår det nu, at honorarer for udarbejdelse af attester i arbejdstiden skal tilfalde sygehuset/sygehusafdelingen. Ligeledes fremgår det nu af retningslinjerne, at lægers lektorater og andre arbejdsopgaver i relation til undervisning også er omfattet af oplysningspligten.

Region Syddanmark har endvidere udarbejdet en vejledning til de ledere, der skal vurdere, om en læges bibeskæftigelse er forenelig med hovedbeskæftigelsen. I vejledningen uddybes de overordnede hensyn, der skal tages i betragtning, når lederen tager stilling til, om bibeskæftigelsen er forenelig med hovedbeskæftigelsen. Regionen har oplyst, at vurderingen af den enkelte læges bibeskæftigelse beror på en konkret og individuel vurdering af lægens forhold.

17. I forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse reviderede Region Sjælland i 2016 og senest i 2018 sine retningslinjer vedrørende bibeskæftigelse. Vores gennemgang viser, at regionen i forhold til regionens tidligere retningslinjer har uddybet, at lægefaglige vicedirektører og ledende overlæger i regionen som udgangspunkt ikke kan have bibeskæftigelse. Efter en konkret vurdering kan bibeskæftigelse dog godkendes for vicedirektører og ledende overlæger. Af de opdaterede retningslinjer fremgår det nu også, at oplysningspligtige læger skal oplyse om kliniske lektorater, undervisning, foredrag, medvirken i aktiviteter i tilknytning til videnskabelige selskaber, konsulentopgaver, udstedelse af attester i forsikringssager, bestyrelsesposter mv. I retningslinjerne er det præciseret, at honorarer for de statusattester, som lægen udarbejder i arbejdstiden, skal tilfalde hospitalsafdelingerne, mens lægen selv kan modtage honoraret, hvis attesten udarbejdes uden for arbejdstiden og uden brug af regionens lokaler, udstyr mv.

18. Region Hovedstaden oplyste i sundhedsministerens redegørelse, at regionen vil drøfte regionale kriterier for vurdering af bibeskæftigelse, fælles retningslinjer for udarbejdelse af attester, retningslinjer for ledende overlægers bibeskæftigelse og en model for tættere opfølgning på bibeskæftigelse hos læger uden oplysningspligt.

Region Hovedstaden har oplyst, at regionen i koncernledelsen særskilt har drøftet ledende overlægers bibeskæftigelse. På baggrund af drøftelserne har regionen videreudviklet sine interne rapporter over bibeskæftigelse. Videreudviklingen har medført, at hospitalsdirektionerne fremover kan monitorere bibeskæftigelse blandt hospitalernes ledende overlæger. Derved kan hospitalsdirektionerne bedre følge bibeskæftigelsen blandt ledende overlæger end tidligere.

Region Hovedstaden har oplyst, at regionen har drøftet behovet for at fastlægge nærmere kriterier for, hvornår bibeskæftigelse er uforenelig med hovedbeskæftigelsen, og behovet for fælles retningslinjer ved honorarer for udarbejdelse af attester. På baggrund af drøftelserne har regionen besluttet ikke at skærpe kriterierne for bibeskæftigelse, dels fordi regionen vurderer, at de eksisterende kriterier er tilstrækkelige, dels fordi regionen vurderer, at skærpede kriterier vil indskrænke den enkelte leders ledelsesrum. Regionen har oplyst, at regionen i 2017 har indskærpet over for hospitalerne, herunder forskningsmiljøerne, at der skal opkræves betaling, når der udstedes attester i regionens lokaler, eller hvis udarbejdelsen af attester sker i lægernes arbejdstid, og at indtægterne skal tilfalde afdelingens fælleskonto. Inden udgangen af 2018 vil regionens administration i samarbejde med hospitalernes økonomiafdelinger gennemgå indtægtsniveauerne og konteringspraksis for at vurdere, om der er behov for yderligere præciseringer af arbejdsgange for udarbejdelse af attester.

I forhold til at følge bibeskæftigelsen blandt læger uden oplysningspligt har Region Hovedstaden efter Rigsrevisionens beretning tilføjet en opfordring i ansættelsesbrevet til læger uden oplysningspligt om at drøfte eventuel bibeskæftigelse med nærmeste ledende overlæge.

19. Vores gennemgang viser, at Danske Regioner og Rigspolitiet har indgået aftale om lægelige ydelser i forbindelse med straffesager for dansk politi gældende fra 1. oktober 2017. Aftalen indebærer, at hospitalslægerne kan udtage blodprøver mv. for politiet som en del af hospitalernes ydelse. Én gang årligt opgør politiet antallet af ydelser, som de har haft på hospitalerne, og afregner med regionen. Dette betyder, at den enkelte læge ikke længere kan modtage særskilt honorering for udtagning af blodprøver for politiet i arbejdstiden.

20. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden har fået øget fokus på bibeskæftigelse blandt hospitalslæger og igangsat og implementeret en række tiltag for at sikre, at hospitalslægers bibeskæftigelse er forenelig med deres hovedbeskæftigelse. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Lone Strøm